

Пісні літературного походження. «Ще не вмерла Україна...» П.Чубинського, М.Вербицького – національний гімн нашої держави.

Мета: ознайомити учнів із особливостями пісень літературного походження;

проаналізувати пісню-гімн, звернувши увагу на історію створення цього твору

та його призначення, із його художніми особливостями; розвивати навички вдумливого, шанобливого виконання гімну; формувати кругозір, світогляд

прищеплювати почуття пошани до державної символіки, повагу до митців слова; виховувати любов до Батьківщини, народу, його традицій.

Тип уроку: засвоєння нових знань

Міжпредметні зв'язки: українська мова, історія, музика.

Обладнання: плакат «Державна та національна символіка», портрети

П.Чубинського та М. Вербицького, вишитий рушник,

аудіозапис Гімну України, ваза з калиною, вербою та

соняшником, текст Гімну України, презентація до уроку, картки із

зображенням рослин-символів.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

Доброго дня, дорогі учні. Сьогодні у нас особливий урок. Ми святково одягнені тому, що будемо говорити про те, що для нас є святе, дороге, рідне. Давайте візьмемось за руки.

- Що ви відчуваєте? (тепло, підтримку, силу, єдність)
- А коли і де людина сильна? (На своїй землі, зі своєю сім'єю)
- Що для вас дім, сім'я? (Рідні, однокласники, Батьківщина)
- Не лише ви відчуваєте тепло, воно

передається мені. Адже всі ми – велика шкільна родина.

(Додаток №1)

II. Повідомлення теми, мети та завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності

- Я підготувала незвичайний святковий букет. Погляньте на нього.

1. Бесіда

- Як ви думаєте, чому саме ці рослини я поєднала в букеті? (Бо це національні символи України)
- А який вислів вам пригадується, коли ви милуєтеся композицією? (Без верби і калини нема України)
- Які окрім названих національні символи ви знаєте?
- Сьогодні ми будемо знайомитись із ще одним національним символом – це пісня – гімн П.Чубинського та М.Вербицького «Ще не вмерла Україна...»
- Запишіть у зошити тему сьогоднішнього уроку.
- А якщо ми знаємо авторів пісні, то яка це пісня?

III. Основний зміст уроку

- Чи знаєте ви, які державні символи України?
(Державні: прапор, герб, гімн)

1. Виступ учня . Державні символи

2. Евристична бесіда

- Як ви думаєте, що означає слово *гімн* ?

3. Робота з підручником

- Тож звернемось до нашого підручника і з'ясуємо визначення поняття *гімн*.
(С.41)
- Запишіть його до свого літературознавчого словника

Гімн – урочиста пісня на честь держави, героя, визначної події, яка виконується великими колективами на святах, офіційних прийомах, військових парадах тощо.

- Як виконується гімн і чому саме так? (Стоячи, урочисто, піднесено, бо це – символ держави)
- Де і коли ви чули виконання державного гімну? (Під час урочистої лінійки, по радіо, на Олімпійських іграх, на змаганнях, зборах та ін..)
- Розкажіть історію створення Гімну України. (Виступає учень, який отримав випереджувальне завдання)

4. Виступ юного історика

Державним гімном України є пісня на слова Павла Чубинського «Ще не вмерла України...», написана 1862р. на мотив визвольного гімну «Сербія вільна». Тоді Україна ще не мала своєї державності. Павло Чубинський (1839 – 1889) – відомий на той час фольклорист, етнограф, поет. Був членом київської організації «Стара громада», куди входила національно свідомо патріотична інтелігенція. На її зібранні вперше і прозвучала ця пісня. 1918р. вона виконувалася вже як державний гімн Української народної республіки, що проіснувала тоді недовго. Карпатська Україна, як самостійна держава, також 1939р. визнала її своїм гімном. За радянських часів пісня «Ще не вмерла Україна...» була забороненою. Однак українці її пам'ятали і часто виконували таємно. З великою надією на відродження самостійності своєї держави. І такий час настав. Україна стала незалежною державою і знову за свій національний гімн взяла пісню на слова П.Чубинського. Тепер вона звучить на мелодію композитора з Галичини Михайла Вербицького. Первісний текст пісні перероблявся автором кілька разів, тому сучасний варіант відрізняється від нього.

5. Виконання державного Гімну України

6. Виразне читання пісні – гімну «Ще не вмерла Україна...»

7. Порівняльна робота

Учні порівнюють тексти пісні «Ще не вмерла Україна...»

П.Чубинського та гімну України.

(Додаток №2)

8. Дослідницько - пошукова робота.

Здійснюється в групах.

- Прошу серед карток із зображеннями рослин-символів України обрати ту, яка вам найбільше подобається.
- А тепер об'єднайтеся в групи.

(Я роздаю учням картки із зображенням соняшника, калини, верби. Обравши улюблену рослину, школярі об'єднуються у групи: «Соняшник», «Калина», «Верба»).

(Додаток №3)

I група досліджує тему, ідею пісні-гімну.

II група досліджує основну думку поезії, її жанр.

III група аналізує художні особливості твору (епітети, порівняння, метафори, повторення, звертання). (Додаток №4)

9. Проблемне запитання

- Скажіть , а що ви можете сказати про мелодію цієї пісні, чи відповідає вона словам? (Мелодія пісні урочиста, піднесена , ритмічна, що цілком відповідає словам, змістові, ідеї твору. Завдяки цьому пісня П. Чубинського та М. Вербицького стала національним гімном, шанується усіма українцями). (Додаток №5)

IV. Закріплення знань, умінь та навичок

Робота з текстом твору

Здійснюється в ігровій формі: Марійка Допитлива просить швидко

- назвати усі географічні назви які є у гімні;
- знайти строфу, де є три метафори підряд;
- визначити, в якому часі переважно стоять дієслова і чому саме в такому;
- зачитати рядки, які нагадують про славне минуле нашої Батьківщини;
- назвати автора слів та композитора Гімну України

(Додаток №6)

VI. Підсумок уроку

Вільний мікрофон: «Слухаючи гімн, я відчуваю...»

(Додаток №7)

- А я відчуваю гордість за те, що я громадянка України, радість від того що маю можливість спілкуватися з дітками, які є майбутнім нашої держави.

VII. Домашнє завдання

1. Вивчити напам'ять пісню – гімн «Ще не вмерла Україна»
2. Створити малюнки на тему: «Моя Україна» (за бажанням)

Додатки до уроку

Додаток №1

Вправа «Рука підтримки»

Давайте візьмемось за руки.

- ❖ Що ви відчуваєте? (тепло, підтримку, силу, єдність)
- ❖ А коли і де людина сильна? (На своїй землі, зі своєю сім'єю)
- ❖ Що для вас дім, сім'я? (Рідні, однокласники, Батьківщина)
- ❖ Не лише ви відчуваєте тепло, воно передається мені. Адже всі ми – велика шкільна родина.

Додаток №2

Картки із словами Гімну України

Державним Гімном України є національний гімн на музику

Михайла Вербицького зі словами першого куплету та приспіву

твору Павла Чубинського у такій редакції:

**Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молоді, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.**

Приспів:

**Душу й тіло ми положим за нашу свободу
і покажем, що ми, браття, козацького роду.**

Додаток № 3

Картки для об'єднання учнів у групи

Додаток №4

Робота в групах

I група досліджує тему, ідею пісні-гімну.

II група досліджує основну

думку поезії, її жанр.

III група аналізує художні особливості твору (епітети, порівняння, метафори, повторення, звертання).

Додаток №5

Проблемне запитання

Скажіть, а що ви можете сказати про мелодію цієї пісні, чи відповідає вона словам?

Додаток №6

Завдання від Марійки Допитливої

- Назвіть усі географічні назви, які є у вірші.

Додаток №7

Вільний мікрофон: «Слухаючи гімн, я відчуваю...»

